

Slavnostni govor predsednika Državnega zbora dr. Pavla Gantarja ob 50. letnici celovitega študija farmacije na Slovenskem

Ljubljana, Kino Šiška, 02.12.2010

Spoštovani dekan Fakultete za farmacijo prof. dr. Stanislav Gobec, cenjeni rektor Univerze v Ljubljani prof. dr. Radovan Stanislav Pejovnik, spoštovane dekanice in dekani slovenskih fakultet ter vodstvo Farmaceutsko biokemijske fakultete iz Zagreba, spoštovane predstavnice in predstavniki znanstveno-raziskovalne skupnosti, cenjeni prejemniki priznanj, spoštovani gostje.

V čast mi je, da vas lahko pozdravim na tako slovesnem dogodku, kot je današnji ob petdeset letnici celovitega študija farmacije na Slovenskem. Dovolite mi, da ob tem svečanem trenutku izpostavim nekaj zgodovinskih dejstev, ki so pomembno zaznamovale pot razvoja celovitega študija farmacije pri nas.

Pot do uvedbe tega študija pri nas je bila dolgotrajna in zahtevna. Še zlasti, če upoštevamo dejstvo, da smo na Slovenskem dobili svojo univerzo že leta 1919 in da je bilo izobraževanje farmacevtov na naših tleh prisotno že bistveno prej. Nenazadnje, o izobraževanju farmacevtov pri nas govori že Lekarnarski red Vojvodine Kranjske iz leta 1710. Po ustanovitvi Ilirskih provinc je bila v Ljubljani organizirana celo centralna šola, ki je izvajala tudi farmacevtski študij. Žal je bil ta študij v Ljubljani po restavraciji avstrijske oblasti ukinjen.

Zaradi težav, ki so botrovale uvedbi univerzitetnega študija farmacije na Slovenskem, sega njegov začetek šele v leto 1960. Takrat je bil namreč na Oddelku za kemijo Fakultete za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani ustanovljen farmacevtski odsek. Pred tem sta bila sicer izvedena dva poskusa organizacije univerzitetnega študija farmacije v Sloveniji - prvi v obdobju med leti 1945 in 1948, drugi pa v letu 1955/56, vendar pa je do popolne uvedbe univerzitetnega študija farmacije prišlo šele leta 1960.

Samostojna Fakulteta za farmacijo, kakršna deluje danes, pa je nastala po razdružitvi Fakultete za naravoslovje in tehnologijo leta 1995. Četudi je Fakulteta za farmacijo ena mlajših članic Univerze v Ljubljani, se lahko danes pohvali ne le z bogatim in kakovostnim pedagoškim delom, temveč tudi s pestro raziskovalno in strokovno dejavnostjo.

Snovalce visokošolskega študija farmacije v Ljubljani je pri njihovih prizadevanjih vodilo prepričanje, da študentke in študenti farmacije v bodoče ne bodo usposobljeni le za delo v lekarnah, ampak morajo hkrati izobraziti tudi kadre, ki bodo odgovarjali tudi drugim potrebam sodobne farmacije.

Njihova zamisel je šla v smeri, da bi bodoča fakulteta ne postala le odlična izobraževalna ustanova, ampak tudi žarišče raziskovalnega in znanstvenega dela ter pobudnica za nove znanstveno-raziskovalne projekte, ki jih bo moč izkoristiti tudi v industriji. Niso se motili. Njihova prizadevanja in ideje so se izkazale za vizionarske.

Danes je farmacevtska industrija še vedno - ali vse bolj - izjemno perspektivna in dobičkonosna gospodarska panoga. Sloni na ustvarjanju sodobnega raziskovalnega okolja, na sistematičnem spodbujanju tehnološkega razvoja, predvsem pa na izobraževanju

raziskovalcev. Tudi po zaslugi diplomantk in diplomantov Fakultete za farmacijo je farmacevtska industrija v Sloveniji zelo razvita in perspektivna gospodarska panoga.

Načrtovanje in izvajanje znanstveno-raziskovalnega dela na celotnem področju farmacije, klinične biokemije in laboratorijske biomedicine, toksikologije, biotehnologije ter na mejnih znanstvenih področjih je bilo namreč, verjamem pa, da bo tako tudi v prihodnje, eno od temeljnih poslanstev Fakultete za farmacijo.

Spoštovani,

izbira učencev za opravljanje farmacevtskih nalog je bila v preteklosti zahtevna naloga. V že omenjenem Lekarnarskem redu Vojvodine kranjske je zapisano, da "naj si lekarnarji prizadevajo pridobiti pobožne, poštene in latinskega jezika večče pomočnike in učence", ki naj se izkažejo s spričevali o tem, kje so se učili in kje služili.

Merila in zahteve, pred katere so postavljeni bodoče diplomantke in diplomanti Fakultete za farmacijo so še vedno zahtevni in visoki - kot se za opravljanje tega odgovornega dela tudi spodobi. Zaradi vse večje interdisciplinarnosti je šolanje za poklic farmacevta tudi vse bolj zahtevno, zaradi širokega spektra raznolikih delovnih okolij pa predstavlja svojevrsten kompromis med obsegom in poglobljenostjo.

Dobro izobražene magistrice in magistri farmacije so danes na trgu dela zelo iskani. Zaposlujejo se tako v javnem kot zasebnem sektorju. Pri nas je slaba polovica farmacevtk in farmacevtov zaposlena v lekarnah, približno dve petini v farmacevtski industriji, sledijo jim predstavništva in zastopstva tujih farmacevtskih družb. V trgovinah na veliko je zaposlenih okoli pet odstotkov farmacevtov, desetina vseh farmacevtov pa dela v izobraževalnih in raziskovalnih ustanovah, državni upravi ter na področju laboratorijske medicine.

Kljub naraščajočemu zanimanju za študij farmacije in posledično številčnejšemu vpisu, pa podatki za Slovenijo in druge evropske države kaže, da je število magistric in magistror farmacije na sto tisoč prebivalcev pri nas precej nižje kot drugod v Evropski uniji. Medtem ko je v lekarniški dejavnosti v Uniji zaposlenih nekaj več kot 71 magistror farmacije na sto tisoč prebivalcev, jih je pri nas zaposlenih le 48.

Nadaljnja primerjava tudi pokaže, da magister farmacije v EU v povprečju obdela 60 receptov na dan, pri nas pa je ta številka več kot dvakrat večja. To pa pomeni tudi izjemno fizično in strokovno obremenjenost zaposlenih.

Spoštovani,

če je bilo pred petdesetimi leti ključno vprašanje - študij farmacije: da ali ne, je danes aktualno vprašanje, v kakšnih pogojih oskrbeti bodoče farmacevtke in farmacevte s potrebnimi veščinami in interdisciplinarnimi znanji.

Vsekakor ostaja naloga Fakultete, da bodoče strokovnjakinje in strokovnjake opremi z vrhunsko farmacevtsko izobrazbo, da se bodo lahko s kritičnostjo odzivali na širša družbena vprašanja.

Vodilna ideja začetnikov študija farmacije je bila "zagotoviti osnovno znanje za iskanje in razumevanje informacij, tako da bo absolvent predmeta znal najti odgovor na povsem novo vprašanje".

Prepričan sem, da bo Fakulteta za farmacijo tej ideji tudi v prihodnje uspešno sledila in še naprej uspešno izobraževala znanstveno ter strokovno usposobljene diplomantke in diplomante, ki se bodo zavedali etičnih načel in odgovornosti tega poklica.

Ob tem okroglem jubileju vam iskreno čestitam.

V prihodnje vam želim čim več znanstvene odličnosti in dobrih pogojev za delo.

Hvala za pozornost.